

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta Sermones

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo IV. Primâ Dominicâ Quadragesimæ. Ostenditur etiam inter Christianos Catholicos paucos esse, qui famem habeant Verbi Dei, unde non ampliùs mirum, videri debeat, etiam inter ipsos Christianos, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

quã nos æmulis nostris culpas condodamus, & si flagitia nostra nos ad tremendi tribunalis tui subsellia reos accūsabunt, Tu defensorem age, protectorem & Patrem. Estne vestrum reperire vel unicum, qui inscribere renuat: eja in medium prodeat, & seipsū manifestet! tunc enim verò mutabo stylum, & justissimo quodam zelo correptus, hoc ipso sanguine damnationis formulam exarabo. Pereat miserandus, qui petitioni Christi tam æque, tam justæ adversatur! Sanguis iste, quo salvari debuerat, illum condemnet, & perdat! omni pietate & misericordiã exuatur! cadat ipse, & æmuli prævaleant; vidua permaneat sponsa, orphani filij, nepotes extorres & exules dispergantur, laribus careant, queis recipiantur, nec cento superfit, quo tegantur; diruta mulctetur domus il-

lius, dissipentur bona, & nomen ejus deleatur! *dispercat de terra memoria ejus, pro eo quod non est recordatus facere misericordiam*: redeant in mentem Divinam cuncta delicta, que patravit, cumque ferro gravis & catenis onustus coram Divino tribunali listetur, *judicium sine misericordia fiat illi, qui non fecit misericordiam!* vindictam de illo expectant creature omnes, sancti omnes Calites, cacodæmones omnes: ultionem clamant singuli, & universi! *Cum judicatur, exeat condemnatus?* tollat DEUS è medio nostrum hominem tam sceleratum, qui petitam à Christo gratiam contumaciter negat; faceat hinc procul & abeat! Nos autem, qui reliqui sumus, ad Christi pedes provoluti, veniam flagitabimus æmulis, veniam nobis, veniam cunctis peccatoribus, veniam! veniam!

SERMO QUARTUS.

DOMINICA PRIMA QUADRAGESIMÆ.

Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore DEI, Matth. 4.

I. Dem efficere Verbum DEI in animis, quod operatur cibus in corporibus manifestum est, si Divo Chrysostomo credimus: *Quod corpori cibus est, inquit, hoc anima est Divinorum*

eloquiorum doctrina. Si Gregorio & Ambrosio: *Cibus mentis est Verbum DEI.* Eadem lingua Sanctorum plurimi loquuntur; nec sine ratione: DEI Verbum enim vitalem animæ calorem conservat, ne extinguatur, nutrit famelicam, imbecillem confortat: macilentam impinguat, quin prærogativa

rogativâ prorsus mirandâ omni alteri cibo antecellit ; nam omne aliud alimentum , exquisitissimum licet , salubre & optimâ substantiâ , nihil operari potest in corpore mortuo , sed DEI Verbum etiâ mortuum ad vitam revocat. Nemo id mirabitur , si Christum hodie dicentem audiat: *Non in solo pane vivit homo , sed in omni verbo , quod procedit de ore DEI*: diciturque absque omni metaphora , & in sensu proprio potest , Verbo DEI totum pasci hominem , dum eodem pascitur anima , quæ est nobilissima hominis portio. Sed (pace Christi dixerò) DEI Verbum cibo corporeo plurimum cedat, necesse est; nec enim tanta ejus inter homines fames est, nec desiderium tam universale & vehemens , quanto in corporis alimentum feruntur. Sed quæ fastidij hujus causa subesse potest ? nunquid enim DEI Verbum cibus est , & quidem omni corporeo melior; nunquid est delicatus , imò delicatissimus? nunquid ad delicias usque , & voluptatem hominem pascit ? cur ergo in tam paucis famem suâ excitat ? nisi mea me fallit opinio , unica hujus nauseæ ratio est, quia gustare non potest *de omni verbo , quod procedit de ore DEI*, qui ventrem habet refertum *de omni eo verbo , quod procedit de ore demonis*. Nunquid enim quàm plurimos videmus , qui animam non alio cibo pascunt , quàm turpiloquiis & exhibitionibus impudicis ? quibus non sapit , nisi eorum librorum lectio , qui obscenitate velut fermento subacti sunt ? qui solis detractionibus , Saty-

rarum aculeis , jocis illiberalibus , & levitate pascuntur ? quid mirum ergo si destructum est palatum , & sanioris cibi appetitus jacet ? neque enim fieri potest , ut *à veritate non avertant auditum* , qui tam frequenter ad fabulas convertuntur. Quæcunque tandem causa sit , res tamen est copiosis dignissima lachrymis , quod in ipsis etiâ Christianis tantus sit affecti animi languor , ut nullo vel certè modico desiderio in DEI Verbum ferantur. Utinam ea mihi hodie è cælo gratia concedatur , ut ad publicam omnium confusionem , horrorem & terrorem demonstrarem , non esse gravius supplicium , quo DEUS in homines animadvertit , quàm si orexin & famem Divini Verbi ab iis auferat. Hanc ergo veritatem probandam hodie sumam ; quantumvis enim non dubitem , esse aliquos è vobis singulari DEI favore , qui Verbum DEI avidè esuriant , ignoscite tamen , si metuum , dicamque , eos quàm paucissimos esse.

II. Vehemens & acutum desiderium fames est , excitatque miram omnium animalium sollicitudinem , appetitum hunc satiandi , aded , ut nec timidissimi cervi in suis se antris contineant , nec capræ in bellis in spelæis ; quin & aviculæ nidos ac cubilia sua deserant , & ex cibi desiderio in terram sese demittant , non sine periculo ; ne unius forte grani amore in viscum se induant , & aucupibus in prædam cedant , qui inter frondium umbras miseris & incautis insidiantur. Licet mihi modò ex vobis interrogare , an aequè anxia sollicitudo &

par Divini Verbi fames vos urgeat: nolite, queso, vobis ipsis nimium blandiri: ignoscite, si dicam, jacere appetitum vestrum, cum videam, eum ita debilem ac languidum esse, ut non nisi raro de vestris vos domibus in templum pelliciat, locum tam magnificum, tam securum, ubi sine ullius periculi, violentia, insidiarum, assultus, aut alterius dispendii metu, Divino hoc alimento ad satietatem usque pasci potestis. Cum famis tempore inaudisset Patriarcha Jacob, triticum in Aegypto caro licet pretio vanum exponi, mente turbata ad filios conversus ait: *quare negligitis? quare negligitis?* quare hac est oblivio vestra? quare, obsecro, negligentia? quare mentis inopia? *Audite, quod triticum venderetur in Aegypto, & vos pigri hic loci marcescitis! descendite, & emite nobis necessaria, ut possimus vivere, & non consumamur inopia.* Eia accingimini ad iter alacres, quid sibi vult veteris iste, dum arcta nos fames premit? *Quid, queso, dicturum putatis, si frumentum in Aegypto non pro pretio venumdari, sed gratis dari inaudisset? DEI Verbum non venditur, auditores, sed gratis datur: gratis Evangelium DEI evangelizavimus vobis, ingeminat Paulus, nec auro opus est, nec argento, quod expendatis, & tamen incurij illud negligitis, nec de documentis tam opportunis, veluti necessario animæ cibo, sollicitè vobis providetis. Ah quare, quare? liceat vos percontari, quare negligitis? quia scilicet nullam, quæ vos urgeat, famem experimini: qui*

Gen. 42.

2. Cor.
11.7.

non quarunt, quod in promptu habent, In Sen. tom. 5. verba sunt Augustini, fastidij languore marcescunt.

III. Intra domesticos se parietes continere, novi ego securissimum esse: non tamen eâ horâ, quâ DEI Verbum populo annuntiatur. Nec id viris dumtaxat dico, qui id temporis magna sollicitudine aut tribunalibus, aut mercaturæ negotiis impendunt, sed & faminis: numquid de hoc sexu erat Sunamitis illa celeberrima, quietis ac solitudinis amantissima? & hanc tamen Elifæus, cum famem præviderit, quæ Palestinam depulata est, nunquid jussit domi residere, num egredi vetuit, & domesticis vacare negotiis? quin potius, *Surge, inelamat, vade & tu & domus tua, & peregrinare, ubicumque repereris.* Sed heu, sancte Propheta, quid agis? an ignoras, quantum solitudo conveniat faminis, sexuique debiliori? cristallo sunt similes, quæ tum demum extra periculum est, cum cautè custoditur; balsamum imitantur, quod odoris fragrantiam perdit, nisi tegatur. Cur ergo vagari jubes Sunamitidem: *Vade & peregrinare, ubicumque repereris.* Vagari feminas inconveniens est, fateor? at non tempore famis: qui fame laborat, egredietur, opituletur sibi metipsi, & inopiæ suæ media conquirat, necessitati enim non est lex posita. Sic enim verò executioni mandavit Propheta imperia Sunamitis, *Surge, & fecit juxta verbum hominis DEI, & vadens cum domo sua peregrinata est diebus multis: insigni do-*

4. Reg.
18.

documento, verissimum esse, quod
 De excid. Egeſippus dixit, non esse ullum ref-
 Ina 1.5. pectui, ullum verecundiæ locum, ubi
 c.18. fames dominatur: *Omniem affectum
 excludit fames, & maximè verecun-
 diam.*

Ruth. c. 1. & 2. Sed quid ego solam Sunamitidem
 propono: an non & Ruth fame pres-
 la paternos lares deseruit? nunquid
 sola frequenter per campos vagata est?
 nunquid spicas collegit, meliorum
 manibus clasas? nunquid urgente
 fame Sara cum Abrahamo in Ægyp-
 tum descendit? nunquid eidem de
 causa Rebecca maritum Isaac in Ge-
 raram usque comitata est? Cur ergo
 feminae desides sacri eloquij tempore
 domi morentur, linum & lanam tra-
 ctent, nec cibo Divino pascant & refi-
 ciant animas, solisque maritis id ali-
 menti relinquunt? Hoc avertant su-
 peri! hic enim non est solitudinis
 amor, sed vel Religionis defectus, vel
 mentis inopia, vel negligentia supi-
 na: quin non festivis duntaxat die-
 bus accurrere deberent, ut sacro hoc
 pabulo sagentur, sed omnem om-
 ninò horam & occasionem avidè cap-
 tare, spretis omnibus culturae su-
 perflue ornamentis, in quæ pluri-
 mum illius thesauri, cujus pretium
 sola mors detegit, temporis nimirum,
 impendunt; hic enim vel maximè fa-
 melicum decet, omnis moræ esse im-
 patientem.

¶ Si suspecta fortassis vobis est dicto-
 rum meorum veritas, fingite, laurum
 & opiparum hospitibus plurimis
 adornari convivium, quale vel Samson
 amicis, vel Salomon ministris suis in-

struxit, quosnam omnium primos in
 canaculi loco comparituros censetis?
 numquid famelicos? qui enim tardius
 accedunt, aut appetitu carent, aut
 fingunt se carere, opulentia speciem
 affectantes. Dicamne igitur, eos Di-
 vini Verbi famem habere, qui non casu
 & fortuito, sed consueti sibi more
 & ex composito serò ad sacras allocu-
 tiones accedunt, haud aliter quàm
 ad prandium jam inceptum fastidiosi
 hospites? minimè: nam illi solùm
 famelici dici merentur, qui nec ho-
 ram quidem prestolari absque im-
 patientia sustinent, sed primi om-
 nium in Templo comparent, ut
 postposito sacris sermonibus omni
 alio negotio, quantumvis gravissimo,
 locum & sublellia occupent. *Doce
 justum, Spiritus Sancti vox est, & festi-
 nabit accipere:* certè majori alacrita-
 te properabit ad recipienda sana do-
 ctinae documenta, quàm columbae
 ad granum cimini, aut pisces ad
 escam hamo expositam. *Doce justum,
 & festinabit accipere;* correptionem
 admone, *festinabit accipere;* consilium
 suggerere, *festinabit accipere.* Verbo,
 doce justum, doce, & festinabit ac-
 cipere; *festinabit,* nullo temporis
 discrimine; *festinabit* diebus pro festis;
festinabit diebus festis & solennibus:
 omnem locum, opportunitatem, fa-
 mentis instar, *festinabit accipere:* certè
 quicumque famem patitur, nequit
 quiescere; servos & ancillas increpat,
 toramque familiam concitat, si cibos
 tempori non invenit paratos; difficil-
 limè sub horam prandij accedentes
 admittit, impatiens moræ recusat

obsequia ; catellorum instar domesticorum , qui quantumvis delicioſi & amabiles , ſtimulati tamen fame blanditias non ſuſtinent, nullus ergo Verbi Divini famem ſibi opinetur inefſe , quicumque , per plateas & compita otioſus , æris campani ſonitu ad Verbum Divinum vocari ſe præcipit , nec tamen feſtinat , ſed confabulationibus indulget ; aliorum concurſum videt , nec tamen eorum exemplotrahî ſe patitur, *non feſtinat* ; invitantes audit , ſed ſurdo fabula canitur , *non feſtinat* : nec ſedem relinquit , quâ confidet, nec ſocietatem deſerit , cujus alloquio delectatur.

V. Et quis porro dubitet , tenuem in nobis Divini Verbi audiendi famem eſſe , cum hac ætate non niſi exquisitiſſimi , & ad delicias uſque laborioſiſſimè conditi ſermones requirantur, *Ambitioſa non eſt famēs* , ajebat Seneca, *contenta deſinere eſt* : quem famēs vehemens urget , pompam in cibis haud æſtimat , condimenta non curat , flocci facit intinctus & embamata; quin, nullo ciborum diſcrimine, juxta Salomonis ſapientiſſimi oraculum , in amarum præ dulci involabit; *anima eſuriens*, inquit, *etiã amarum pro dulci ſumet* , & acerbas labruſcas de Galgala , velut racemos lectiſſimos de Engaddi vinetis arripiet; omne ceteroquin inſpidum alimentum famēs palato gratum reddit & ſapidum. Artaxerxes Aſſyriorum Rex omnibus poſt infauſtum prælium impedimentis exutus , in ruſtico mapalli famem hordeaceo pane fal-

lere coactus , cum Diis ſuis amicè queſtus eſt , quòd in eam uſque horam has ſe delicias ignorare paſſi ſint. Ptolomaus Ægypti Rex , relictiſ in itinere annonæ Regiæ curribus, famem in vili tuguriolo , pane furfuraceo ſatiavit , palàm teſtatus, ſe ad id uſque temporis cibum tam nobilem & delicatum nunquam guſtaſſe. Quid de Româ dicam , hodie tam delicatâ & inſatiabili? Eam , refert Procopius, eò uſque famis anguſtiis redactam, ut non herbis ſolum & gramine , ſed & urticis famem pellere coacta ſit : obſeſſa ab Alarico, equorum carnes, non ſecus ac vitulos delicatos , recens ab uberibus avulſos , avidè comedit : circumdata à Totila , canes eodem guſtu devoravit , quo ſapidiſſimos pratorum hædos. Memoriæ prodidit Plutarchus , unicum Athenis ſoricem , è lacunari conelavis in pavementum deciduum , horrendo certamine Patrem & filium colliſiſſe , cum hic parentem ſtricto ferro inſequeretur , quòd is hanc ſibi prædam præripere tentaret. Sertij in Cherſoneſo funes de canna-be tortos in cibum adhibuere , dum à Xantippo obſeſſi famem extremam paterentur. Rhegiens in Calabria eò anguſtiarum à Dionyſio redacti ſunt, ut ſciſſi corij ſegmentis in cibum uterentur. Quod autem omnem humanam fidem ſuperat , Spartani pro cibo ſumpſerunt illos ipſos vaſti corporis ſerpentes, qui undarum exundantium alluvione agris ſuperfuſi , omni primum meſſis ſpe ſuccisâ , interfectis deinde deſectû pabuli animalibus, eodem ad tam diræ famis tormentum

Plutar. in
reg. ap. p.
Cicero
5. quæſt.
Tuſcul.
apud Si-
monium.
l. 10. &
19. Imj.
Plutar.
in De-
metr.

Sabell. 2.
Enn. 3.
Diodor.
Sicul. 14.

ad-

Calvus 1. adegerunt. Usque adeo verissimum est, famem minimè esse ambitionem: experientia id didicit Jobus, qui famis magnitudine adactus, pro deliciis admisit, quæ stomachabundus quondam in luxu & abundantia animus nauseabat: *Qua prius, inquit, nolebat tangere anima mea, nunc pro angustia cibi mei sunt.* Quis ergo Divinum vos Verbum esurire credat, cum nullus ferè sit sermo, qui expectationem vestram adæquet, aut gustui serviat: quin in dies singulos deliciores evaditis: hic queritur, Orationem fuisse sterilem & siccam, alter inamanam stylo, hic incultam eloquio, ille vitæ & spiritu destitutam: Hæcne dicatur fames? Hæc enim verò fames non est, o Christiani, hæc fames non est: id unum ergo curandum est, ut in locum tot condimentorum succedat fames, & omnes unâ horâ satiabimini; si enim convivium famelicis parandum, ait Seneca, longâ morâ opus non est, omnis coquus laudatur, omne ferculum commendatur: *facile est pascere parvo, nil aliud desiderantes, quam impleri.* Intra brevem morâ suis in campo messoribus prandium paravit Habacuc; facili negotio mensam super aratri transversa rusticis instruxit Elisæus. Sed si nausæanti & delicato stomacho adornandum est, hoc opus; hic labor est; cum Persia Monarchis præmium statuendum est iis, qui novas in mundo saporum species, & gulæ irritamenta inveniunt; sâpores enim antiqui, & usu exoleti despectui habentur: *Anima saturata, calcabit favum.* Necessè est, cum Apiciis luscianarum, aut cum Heliogabalo psittacorum linguas conquirere, aut cum Vitellio muranarum intestina celerissimis navibus è mari Carpatio in subsidium vocare. Ingenne igitur fateor, Auditores, si Verbum DEI esuritis, non diffido me vobis per sacrum hoc tempus placituras, si verò vos fames non urget, penitus despero, ac certus sum, rarè vos ad me audiendum confluros, aut, si presentiam mihi vestram indulgeatis, similes futuros illis, qui mensæ assident, appetitu destituti, & nausæ pleni; hi nihil omninò vel primis labris degustant, nihil eorum palato arridet, nullo cibo pascuntur, solumque ferè in eo occupantur, ut apposta fercula aliis convivis distribuant, quæ suos in usum convertere debebant. Sinite, ut hæc apertiùs declarem.

VI. Qui esurit, non est sollicitus, ut partem ciborum ceteris ejusdem mensæ convivis distribuatur, sed id unice agit, ut sibi provideat, suæque fami consulat: quidquid ferculorum apponitur, sibi destinari existimat, & juxta dictum Ecclesiasticè, *effundit se super omnem escam*, omnemque lancem avidè involat. Idem à vobis fieri cupio Auditores: si Verbi Divini papulum esuritis, totum illud in usum vestros convertite, & nolite imitari eos, qui, dum sacris sermonibus audiendis assunt, in eo unice occupantur, ut cibos in orbem distribuant, & quidquid audiunt, aliis applicent. O quam hoc ad amissim, dicunt, quadrat aulico illi dolofo! quam vivis coloribus exprimitur Nobilis ille superbus!

Sueton. in vit.

Eccles. 27. 32.

perbus! quam hoc appositè & graphi-
cè tangit domicellam illam vanitati
& otio deditam! Non ita, non ita
comedite potiùs, & cibum vestro ori
admovecè, quidquid enim aliis tran-
smittitis, vobis decedit. *Verbum sa-*
piciens, Spiritu Sancto teste, *verbum*
sapiens, quodcumque audierit scius, lau-
dabit, & ad se adyciet. Scitisne, quã
id ratione efficiat? Arborem Cinna-
momi imitatur, quæ palustri solo
implantata, in sui nutrimentum om-
nem quaquaversum humorem attrahit,
ut vicina non rarò stagna exsiccet, æ-
mulatur cypressum tellure herbosã
contitam, quæ omnem humoris suc-
cum ad se impingendam attrahit, re-
lictò circumquaque sterili solo. Si fru-
ctum igitur è sacris sermonibus desi-
deratis, videte, ut magna cum fame eos
excipiatis; sic eorum è numero eritis,
de quibus Christus dixit: *Audientes*
Verbum retinent; quidquid auribus
haurietis, in vestrum emolumentum
converteretis, vobisquæ solis intenti, ac
de vestra solùm utilitate solliciti eritis;
similes eritis Velleri Gedeonis, & ro-
rem omnem è nubibus depluum ipsi
fugeris, ut ne una quidem guttula
frustrà intercidat.

VII. Verùm omnis mali origo in-
de est, quòd fames & appetitus vester
lingueat, & paucos invehire sit, qui
seriò sibi consultum velint, parumquæ
æstiment, quòd dæmon, in nostrã
damna unicè intentus, omnia salutis
documenta, omnemquæ Divini Ver-
bi fructum è cordibus eorum aufe-
rat. In magnificis & genialibus cpu-
lis nonnumquam observaveritis, cir-

cumdari vos à ministris quibusdam
famelicis, qui oculo in lanes orbèsque
defixo Harpyiarum instar adsent, ut
citò removeant, quod vobis apposi-
tum est; hoc ipsum faciunt dæmo-
nes è manibus rapere student cibum,
vobis usque ad eò salutarem, nec tan-
tùm è manibus, sed & ex visceribus, ac
corde ipso; *Venit diabolus, & solit*
Verbum de corde eorum, ne credentes
salvi fiant. Et quis verbis satis expri-
mat artes & studia, quibus usi sunt,
ad fructum sacræ prædicationis è po-
polorum animis extorquendum? E-
volvite sacrarum Historiarum volu-
mina, & stupebitis: Verba fecit
quondam magnus ille Christi Assècla
Antonius Paduanus, tantã nominis
& famæ ubique deditæ celebritate, ut
necessè fuerit, camporum planitiem
cum Templis permutare, ad satisfac-
iendum populo, multitudine immen-
so, nobilitate eximio, qui exundan-
tium instar fluminum ad eum audien-
dum affluxit, ecce, quid non livor dæ-
monum tentaverit! modò tabulari ti-
gna ruperunt, quæ sancto Oratori
præbebant suggestum, ut tumultum &
strepitus in populo excitarent; aliàs
cursorum & veredariorum habitu cõ-
parebant, nobilibus feminis literarum
fasciculos apportantes, ut attentos a-
nimos distractionibus & curis laxarent;
nec hoc contenti, nonnumquam æ-
rem ipsum excitatis turbiniibus cõ-
egerunt in tonitrua, fulgura, procellas &
grandiæ, ad consternandos & diffi-
pandos Auditores. Perorante sancto
Dominico, lacertularum specie mon-
strosã in medio auscultantium com-
paruere.

Eccles.
31. 18.

Luc. 8.
15.

Luc. 8.
12.

Apud
Strucium
in vita.

partē. Dicente sancto Vincentio sonipedum instar, in furias concitatorum, discurrerunt. Verba faciente Cutherto Lindisfarnense in publica populorū pagi platea, grande in domo quadam excitatum incendium, omnibus ad opitulandum dilapsis, usque dum lassus in revocandis ad se auditoribus Orator sacer, ignem dumtaxat fatuum esse demonstraret, & formato in aere crucis signo, dissipatis fumo & flammis, velut remoto sipario præstigiis amoveret. Eo usque scilicet maligni hostis nequitia peringit, ut cibū verbi divini etiam famelicis extorqueat, *ut tollat verbum de ore eorum.* Fateor quidem, hac ætate, ubi minor est sacri eloquii fames ac desiderium, tam insolitos, tamque palpabiles modos ad deludendos hominum animos non adhibere spiritus malignos; illos tamen an pigros & otiosos ad stare putatis? Nunquid vos improvisè tædium nonnunquam sacris eloquiis intentos obruit? nunquid Oratoris sacri sermo, jam fastidiosus, jam importunus & intricatus, jam ad nauseam diffusus, vobis representatur? nunquid jam somnus obrepit, jam phantasia turbatur, jam oculi lubrici præter animi intentionem diffugiunt, & figuntur in iis, qui aut ingrediuntur, aut exeunt? ne dicam arbitrari eos nonnunquam adventum dominarum nobilium, non aliter ac quondam reginam Vasthi advocavit Assuerus, non ut pascatur mensa regali, sed ut oculos pascat. Quid ergo sibi volunt perbrevis horæ spatio tantæ distractionis & demones sunt, maligni spiritus

R. P. Segneri Quadragesimale.

sunt, dolosè & nequiter vos infestantes, ut cibum animæ rapiant, & verbum illud, aut dicentis periodum, salutem vestræ destinatum, invertant, aut perdant: *Harpyia infernales sunt, teste* in Psal. Divo Ambrosio, *ut auferant verbum* 118. *de incuriosi, aut dissimulantis affectu.* Vultures sunt illis similes, qui in canistrum involabant, quem penuarius, seu promus condus Pharaonis quondam ferebat. Aquilæ sunt rapaces & temerariæ, quæ sacrificium quondam & victimas Abrahami infestant. Mentem ergo sedulam divino Verbo advertite, Auditores, si enim tot aves prædatrices & invisibiles, quæ vos obsident, admittitis, absque dubio finito etiam prandio jejuni domum concedetis; quin nec sinem præstolabimini, Iudam imitati, qui durante mensa surrexit & abiit: *Exiit continuo*, ut sacri textus loquitur. Sed quomodo attenti eritis, si fames abest? hæc, hæc tandem est omnis detrimenti, & confusionis origo; hæc absente, ignoscite mihi, grande vobis imminet infortunium, grande dispendium, loquar apertè, actum est de vobis.

VIII. An verbo hoc acerbo & durissimo vos offendi? an improvidè forsan & absque ratione è labris id mihi excidit? Cassiodorum auscultate: *Grandis morbus & execranda calamitas*, inquit, *divina legis appetentiam non habere.* An corporis valetudo integra sit, & incolumis, fames & appetitus manifestat; an animo sua satietas constet, signo indubitato alimenti spiritualis esuries declarat. Ita Sancti omnes unanimi consensu docent; Ita

Chry-

G

Bern. ser. Chrysoſtomi, Bernardi, Ambroſij, Auguſtini, Gregorij; ita ipſum Chriſti Oraculum: cum velut intento digito monſtraret diſcrimen electos inter & reprobos, illos quidem divini verbi avidiſſimos, hos verò commoto ſtomacho nauſeabundos affirmavit: *Qui ex Deo eſt, verba Dei audit*: mox ad miſerandos Judæos converſus, annexuit: *propterea vos non auditis, quia ex DEO non eſtis*. Hæc via eſt & trames rectus, quo DEUS ut plurimum ad ſalutem dirigit electos, ut veritatem diſcant; *Audite, Audite*, inſeclamat per *Iſai. 55. 3.* Iſaiam, & *vivet anima veſtra*. Potuit procul dubio aliis hominem ſalvare modis, potuit apparitionibus, potuit inſpirationibus ſacris, potuit illuminatione internâ, & lectione ſacrâ, ſed noluit: an idèd forſitan, ut benè obſervavit Bernardus, ut eâdem januâ ingrederetur vita, quâ mors ſubintravit? mors enim per aures ingreſſa eſt, fallaciſſimo Oratori ſerpenti in Paradifo apertas, eâdem ergo viâ ingredi debet Vita, dum aures panduntur Oratori veraci: *Auris prima mortis janua, prima aperiatur & vite Nabuchodonofor, Babyloniarum Monarcha, ſuiſmet oculis cadentem vidit arborem fortunæ ſuæ Idæam & Symbolum; vidit marcentes fructus, flores elanguidos, frondes aridas; vidit fugientes ſeras & volatilia, pauld ante magno numero congregatas, ut ſub ejus umbrâ quieſcerent, & in ejus ramis exultarent; ſed num ſolus oculorum obtutus commovendo regi ſuffecit? minimè ſanè, ſed neceſſe erat, Danièlem Propheetam interpretem adhibere, & vivæ vocis oraculum ex ejus ore audire: David, quantumvis indole docili, non prius pœnitudinè ductus eſt, ob mortem Uriæ miſeri innocenti & ſtrenuo illatam, quàm vocem Nathani corripientis audiret: Joſaphatus, animi ceteroquin anxij & DEUM timentis, fœdus cum Achabo Principe ſancitum non prius deteſtatus eſt, quàm voce Iehu intonante corripereetur. Quòd ſi etiam extra ſacræ paginæ hiſtoriam egredi, & intentum iſtud proſequi placeret, facilè mihi foret, demonſtrare, inter centum illuſtriores animorum converſiones, quas accidiffe legimus, novem divini verbi efficaciam eſſe adſcribendas. Fidem faciet exemplum Divi Auguſtini, Illuſtriſſimi Eccleſiæ Doctoris, quem, o rem miram! nec vaſta illa ingenij capacitas, nec infinita lectio, nec ſtudium, nec inſatiabilis ille veritatis indagandæ ardor DEO peperit, ſed oportebat illum multoties, infantis inſtar, ex ore perorantis Ambroſij pendere, nec antea pravos ſuos mores exuit, quàm privatis publicisque cohortationibus perſuaſus, victas tandem manus dare coactus eſt. O fatuos, o fatuos! fruſtrâ ſperatis, vos aliâ ad DEUM, viâ venturos, quàm regiâ & communi, ac plurimorum veſtigij tritâ: opus nimirum eſt prædicatione Verbi DEI, opus eſt prædicatione Verbi DEI, unicuique ille ſermo cui hæc die, loco aut horâ aures dabit, ille tandem vos emolliet, ille cor feriet, & deo triumphum ager; huic veſtra converſio alligata eſt, ſi in ſcelerum ſentina hæretis; hic vos in
Gratia*

Serm. 28. in Cant.

Gratia stabiliet, si iusti, & DEO eha-
 ri jam estis: non enim frustra, mihi
 credite, Spiritus sanctus tot modis &
 formulis inculcat; *Audi filia, & vide,*
Pf. 44. 11. & inclina aurem tuam. Inclina aurem
Prov. 22. tuam, & audi verba sapientum. Incli-
17. na aurem tuam, & suscipe verba intel-
Eccl. 2. 2. lectus. Non cesses fili audire doctrinam:
Prov. 19. nemini enim melius perspectus est
27. aditus, quo se animis nostris insinuet.
 Nōstis, opinor, Auditores, in Sa-
 cris Oraculis stultorum nomine re-
 probos, sapientum verò appellatio-
 ne Electos designari, quemadmodum
 celebris illa Virginiū parabola ma-
 nifestat, quarum quinque ad spon-
 sum admittæ sunt, quinque ab ejus as-
 pectu exclusæ. Nostisne etiam dotem
 illam sapientibus propriam, & stul-
 titiæ characterem fatuis peculiarem,
 audite quid dicat Spiritus sanctus: *Qui*
Prov. 12. sapiens est, audit consilia. Ecce dictum
15. Salomonis; in sapientum favorem!
15. Auris sapientum quarit doctrinam.
Prov. 15. Cor sapientum quarit doctrinam.
14. Eccl. 3. Auris bona audiet cum omni con-
31. cupiscentia sapientiam. Cùm autem
 de stultis sermo est; en Verba, quæ
 horrorem incutiant! *Non recipit*
Prov. 18. stultus verba prudentia. Stultus irridet
2. disciplinam. Stulti doctrinam despi-
Prov. 15. ciunt. Qui illusor est, non audiet, cum
5. arguitur. Cum dormiente loquitur, qui
7. narrat stulto sapientiam. Non amat pe-
Prov. 13. silens eum, qui se corripit, nec ad sapien-
1. tes graditur. Hæc certè tam densata
Eccl. 22. Prov. 19. Salomonis oraçula eò induxisse viden-
9. tur Isaiam prophetam, ut, cùm malo-
12. rum apicem, quem rebelles Hebræi
 atigerunt, vellet describere, non aliter

eos compellaverit, quàm filios indo-
 ciles, disciplinæ expertes, & ad divinam
 legem audiendam induratos: *Filij no-*
Isa. 30. 9. lentes audire legem DEI, & hæc nomen-
 clatura perditos illos ac desperatos de-
 claravit. Ut tandem vela contrahat
 oratio, quid censetis Auditores?
 num leve vobis & contemnendum
 morbi genus videtur, Divini Verbi
 fame carere? Imò verò hoc aliud
 non est, quàm conclamatum esse ab
 omnibus illis medicis, qui unquam
 vitæ mortisque æternæ aphorismos
 scripsere, iique non humani duntax-
 at; & errori obnoxij, sed divini
 etiam, & infallibiles: *Initium rece-*
De vit. dendi à DEO, si Palladio fides est,
Patr. l. 5. fastidium doctrine est, & cùm quis non
c. 10. n. appetit illud, quod semper anima esurit,
67. quæ diligit DEUM. Quid ergo fa-
 ciendum vobis superest, Auditores,
 nisi funesto damnationis æternæ prog-
 nostico notari velitis, quàm divinam
 hanc cœlestis doctrinæ famem excita-
 re in vobis, & acueret deserere scenas
 ac theatra, quæ nonnunquam, etiam
 diebus hæc sacris, audio teneri a-
 perta; vitare conversationes inhonestas,
 fugere officia vana & inutilia; ab-
 jicere venenatos codices & libellos,
 palato & gustui vestro quondam tam
 gratos & frequenti, Sacræ prædicatio-
 nis usu piam sanctamque Divinarum
 rerum orexin excitare. Hoc enim dif-
 criminis inter corporis, & animi cibum
 intercedit, quòd ad vitandam illius
 nauseam abstinentiâ opus est, & fru-
 galitate; ad hujus verò famem acuen-
 dam nil æquè conducatur, quàm usus co-
 pius & quotidianus.

PARS ALTERA.

Non me latent sensa animi vestri, Auditores, quæ ab hoc loco, domum digressi intra vosmetipsos volvetis: Zelum esse negabitis, qui me ad hæc dicenda impulerit, sed commodi proprii, & emolumentum studium. Cordi mihi nimirum esse copiosam populi frequentiam ac compressionem; hinc illam me famem usque ad eam exaggerare, quæ templum in dies dentatis auditoribus refertum fervet. Ecquid responsi à me præstolamini? dicamne tantam hominum mihi displicere frequentiam? id certe si dicerem, fatuè me ipsum Augustino sanctiorem esse jactarem, qui in suis super psalmos commentationibus, frequenter auscultantis populi alacritatem commendavit; Sanctiorem Bernardo, qui in Sermonem Dominicam Septuagesimæ habito, monachos suos ob attentionis modestiam magnis laudibus extulit; Sanctiorem Joanne Chrysostomo, qui rarissime ad populum dixit, quin vel eorum paucitatem, & imminutum Auditorum numerum deploraret, aut eorumdem copiam & incremento exultaret, similem se matri dicitans, quæ vel uno charissimorum pignorum in mensa deficiente, cor sibi maternum sentit amaritudine obrui, & identidem ab aliis presentibus anxia & sollicita causam absentiam indagat: audite, quæso, Ipsummet loquentem: *refugit, & torpet circa doctrinam hanc, inquit, cogitatio nostra propter eos, qui non venerunt, sicut enim pia mater mensam*

apponens, non omnibus filiis presentibus dolet & gemit, hoc & ego nunc patior.

Absit igitur à me, ut ego misericerrimus peccator perinde mihi esse dicam, pauci, an multi dicenti aures præbeant; quin optatem, ut in dies, si fieri posset, presentes forent universi. Id ergo quamvis verissimum sit, grandi tamen injuriâ me afficitis, si id honoris & popularis auræ desiderio ambire me creditis. Si demus id esse; nec enim negaverim, quia novi, ambitionem tectam esse & profundam: *Est, qui nequit se humiliat, dicit Ecclesiasticus; & interiora ejus plena sunt dolo.* Sperabo tamen de meipso meliora: an enim vos hortatus sum, ut ad me præ aliis audiendum conflueretis? novi perbene, hoc tempore Oratores, & doctrinâ & pietate conspicuos haud defore, qui prandium vobis lautius, mensamque magis operam instruant: in solam animæ vestræ salutem vos volo intentos; illuc concedite, ubi solidius, sapidiusque animo pabulum speratis: id unum vobis supplex inculco, ne jejunam penitens animam destituatis. An non dolendum sit, Auditores Christiani, tantam saginando corpori curam & impensas adhiberi, nullâ habitâ animæ ratione? quis mihi lacrimas dabit ad tantam stultitiam dignè deplorandam? quis verba, imò mugitus ac fremitus mihi suggeret, ad eam ritè detestandam? Si unius diei intercapidine alimentum corpori subtrahitur, dolemus singuli, & animam dies integros, hebdomadas ac menses destitui, sicis oculis feremus? O si sciretis,

*Ecl. 19.
29.*

eis, quantum vel unicus nonnunquam sermo prodesse possit, certe nec horror laboris, nec ullus incommodi metus ab eo abstrahere vos posset.

X. Paulo cuidam, cui nomen Simplicii, in more positum fuisse fertur, ad Templi portam considerare, omnesq; intrantes, pios æque ac impios, attentè arbitrari: cum ecce quodam manè spectaculo horrendo, peccatorem contuetur, vultu squallidum, deformè, & monstro haud absimilem, ferro & catenis gravem, & geminis dæmonibus stipatum, quos longo se junctus intervallo Tutelarum genium, vultu tristi & pede lento sequebatur. Hic in lamenta primò effusus est Paulus; mox summo solatio perfusus est: cum enim miser ille è templo egrederetur, non liberum solùm catenis, & infausito dæmonum consortio, sed vultu tam ameno, sereno ac splendido incedentem intuebatur, ut vix illum à caelesti illo Ephebo discerneret, quem Ejus lateri junctum facieque festiva & nitentibus oculis exultantem conspexit. Hic enim verò passu accelerato progressus sistit hominem: orat, adjurat, percunctatur, & tandem intelligit, auditis è pulpito prophetæ Isaiaë verbis: *si fuerint peccata vestra, ut coccinum, quasi nix dealbabitur, ita se animo compunctum, & in spem veniæ erectum, ut, ruptis omnibus vinculis, vitam flagitiis infamem cum meliori commutare, firmissimè statuerit. O si nobis quoque concessum foret, reduces à sacra concione arbitrari! quàm diversos ab illis intue-*

mur, cum ad auscultandum ingressi sunt? quæ prodigia, quas mutationes, quas metamorphoses vel in vobismet ipsis deprehenderetis? Appositè in hanc rem advertit D. Chrysostomus, animalia, quæ arcam Noëticam ingressa sunt, talia exivisse, qualia intrabant, nec lupus lupum, nec corvus corvum, nec vulpes vulpem exiit, & histrix, animatis ingressa aculeis, cum iisdem reversa est. *Arca quidem qualia excipiebat animalia, talia conservabat; verùm aliter accidit in Templis: Ecclesia verò semel suscepta animalia de pavit. immutat, non quidem variat à naturâ, sed explosâ malitiâ.* Intravit quis fortè templum, corvo non admodum dissimilis peccator, qui dilata in longum poenitentia obstinatus, corvinum illud, cras, cras, ingemebat identidem; & ecce contra spem exit gemens instar columbæ. Intravit usurarius, voraci lupo non absimilis, sanguine pauperum saginatus; & ecce charitate liberali prodigus egreditur instar oviculæ, etiam lanam propriam paratus impendere, ut undis cedat in operimentum. Intravit vulpis instar dolosæ perfidus traditor, æmulorum ruinæ suæ celsitudine innixus; & ecce ut agnus egreditur, etiam extrema pati paratus, ut meritis conspicui promoveantur. Intravit delicatus quidam & impatiens, qui ad minimum sui actum aculeos, histricis instar, exeruit; & ecce similis catello delicioso egreditur, qui omnibus se tractabilem præbet, & mollem. Superi! quæ mutationes, quæ metamorphoses, non aliunde, quàm à divini

Verbi efficacia efformata ! Circeæ & fabulosa epulæ quondam homines mutabant in bruta ; sed longè veriùs & efficacius cibus iste beneficus , de quo disserimus , bruta ipsa transmutat in homines ; & quid dico in homines ? in Seraphinos. Hic certè Moysen quendam in Ægypta ex feroci sicario in devotum mutavit monachum, sermone unico , quem fortè fortunâ de inferorum pœnis audivit , commotum. Hic Pelagiam , infame scortum , in eremi incolam ; Thaidem propudiosam & discolam in penitentem transformavit. Et ô vos fortunatos ! Auditores , si metamorphosi aequali vos ex imperfectis Sanctos efficiat ! quis ergo cibum tam robustum , tam potentem & prodigiosum non appetat ? Iterum ergo omni virium contentione vobis ingemino : excitate in vobis hanc famem, hanc efflicim à DEO postulate, hanc acuite ; hanc , si experimini , postpositis omnibus aliis negotiis , explete , satiate. De misellis Sionis incolis , gravissima fame oppressis , affirmavit Propheta , quòd cibi amore pretiosa quæque prodigi effuderint, nullâ habitâ aurî , aut argenti , aut gemmarum ratione : *dederunt pretiosa quæque pro cibo adrefocillandas animas.* Hoc & vobis agendum est : prodigenda sunt omnia , cælestis nutrimentû amore , *pretiosa quæque* , Auditores , *pretiosa quæque*. Cùm de Verbo Divino audiendo agitur , negligenda sunt corporis commoda , non curanda fortunæ bona , non vacandum litibus , non tempus amicorum visitationibus , nec petendis dandisve informationibus terendû est : certè Esau famelicus , nec jus natalium pensi habuit, sed illud non absque vituperio pulmento lentium postposuit ; alij in famis angustiis , & vestitum , & supellectilem pignori exposuerunt. Ægyptij regionem totam Josepho Proregi , & supremo œconomo celsère ; eja , etiam animo sua præbeatur esca , insuper habito quocunque dispendio vel jacturâ.

SERMO QVINTVS.

DIE LUNE POST PRIMAM DOMINICAM.

Cum venerit Filius hominis in majestate sua , congregabuntur ante illum omnes gentes.

Matth. 25.